

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Наказ ректора університету



«19» вертня 2021 р. № 314

Ректор Валентина АРАНЧІЙ

**ПОЛОЖЕННЯ**

про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора  
філософії Полтавського державного аграрного університету

**СХВАЛЕНО**

Протокол засідання вченої ради університету,

«19» вертня 2021 р. № 3

Укладачі про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Полтавського державного аграрного університету:

Аранчій В. І. - ректор університету

Галич О. А. - перший проректор

Костенко О. М. - проректор з науково-педагогічної роботи

Горб О. О. - проректор з науково-педагогічної, наукової роботи

Шульга Л. В. - керівник навчально-наукового інституту забезпечення освітньої діяльності та якості освіти

Вакуленко Ю. В. - керівник навчально-наукового інституту комунікаційних та інноваційних освітніх технологій

Коляденко З. І. - начальник юридичного відділу

Лавріненко І. В. - керівник відділу моніторингу та забезпечення якості освіти

Сердюк О. І. - професор кафедри публічного управління і адміністрування

Євстаф'єва В. О. - завідувач кафедри паразитології та ветеринарно-санітарної експертизи

Сіренко О. В. - завідувач аспірантури і докторантури

## ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ .....	3
2. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ .....	3
3. БАЗИ ПРАКТИКИ .....	4
4. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ .....	4
5. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ .....	5
6. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ .....	8
7. ДОДАТКИ .....	9

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Полтавського державного аграрного університету (далі – Положення) регламентує вимоги до змісту, організації проведення і підведення підсумків педагогічної практики для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, які навчаються на денній (очній) та заочній формах навчання у Полтавському державному аграрному університеті (далі – Університет).

1.2. Положення про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії Полтавського державного аграрного університету розроблено на підставі законів України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII, «Про вищу освіту» від 28.12.2014 р. № 76-VIII, «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 25.12.2015 р. № 922-VIII; Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 р. № 261, Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 р. №1669; Положення про аспірантуру і докторантуру Полтавського державного аграрного університету; Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук в Полтавському державному аграрному університеті; Положення про організацію освітнього процесу у Полтавському державному аграрному університеті; Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету, а також інших нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України та Університету.

1.3. Педагогічна практика в системі вищої освіти на третьому освітньо-науковому рівні є етапом практичної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії до науково-педагогічної діяльності. Вона є обов'язковим компонентом освітньої складової освітньо-наукової програми, за якою навчається здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (далі – Аспірант).

1.4. Обсяги педагогічної практики визначаються освітньо-науковою програмою та відображаються в навчальних планах і робочих навчальних планах. Терміни проходження практики визначаються графіком навчального процесу.

1.5. Педагогічна практика проводиться на базах, які відповідають меті, завданням, змісту практики, а також вимогам освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії.

## 2. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. Педагогічна практика Аспірантів передбачає набуття ними майстерності викладацької діяльності в закладах вищої освіти, як одного з

результатів впровадження новітніх знань та власних наукових напрацювань у процесі підготовки здобувачів за бакалаврським та магістерським рівнями вищої освіти.

2.2. У процесі проходження педагогічної практики Аспіранти повинні оволодіти: аспектами організації і здійснення освітнього процесу в сучасних умовах; основами навчально-методичної роботи; навиками структурування наукових знань та інтегрування їх в навчальний матеріал з дисципліни; навичками опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці до навчальних занять; різноманітними освітніми технологіями та методиками викладання навчальних дисциплін фахового спрямування.

2.3. Мета, завдання та заплановані результати визначаються робочою програмою педагогічної практики.

### **3. БАЗИ ПРАКТИКИ**

3.1. Базою проходження педагогічної практики є кафедра Університету, за якою закріплений Аспірант та на якій працює його науковий керівник.

За вмотивованих обставин Аспірант може проходити практику на кафедрах інших закладів вищої освіти. У цьому випадку відповідне рішення кафедри надається до відділу аспірантури та докторантури не пізніше, ніж за місяць до початку педагогічної практики.

3.2. Базою проходження педагогічної практики Аспірантів-іноземців може бути заклад-партнер, якщо таке передбачено угодою (договором) між Університетом та закладом-партнером. Організація практики у цьому випадку покладається на заклад-партнер, який забезпечує необхідні умови для виконання Аспірантами-іноземцями програми практики.

### **4. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

4.1. Основними навчально-методичними документами забезпечення педагогічної практики є програма педагогічної практики та робоча програма педагогічної практики.

4.2. Програма педагогічної практики розробляється згідно освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки Аспірантів відповідної спеціальності. Вона є основним навчально-методичним документом, що регламентує мету, завдання, зміст і організацію педагогічної практики, містить форми і методи контролю результатів навчання, яких Аспіранти мають набути під час проходження педагогічної практики.

Програма педагогічної практики передбачає наступні складові:

1. Вступ.
2. Опис практики.
3. Зміст практики.
4. Організація проведення практики.
5. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів.
6. Додатки (у разі потреби).

Програма педагогічної практики розробляється викладачами кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми, розглядається та схвалюється на засіданні кафедри, схвалюється науково-методичною радою спеціальності та затверджується ректором університету. За умови внесення змін у освітньо-наукову програму та навчальний план, програма педагогічної практики може бути переглянута, доопрацьована та оновлена.

4.3. На основі програми педагогічної практики щорічно викладачами кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми, розробляється робоча програма педагогічної практики.

Робоча програма педагогічної практики передбачає наступні складові:

1. Опис практики.
2. Заплановані результати навчання.
3. Зміст практики.
4. Структура практики.
5. Організація проведення практики.
6. Вимоги до звітної документації з практики.
7. Підведення підсумків практики і оцінювання її результатів.
8. Рекомендовані джерела інформації.
9. Додатки (у разі потреби).

Розробка та затвердження робочої програми педагогічної практики завершуються до початку навчального року, в якому заплановано проведення практики.

Робоча програма педагогічної практики розглядається та схвалюється на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми, схвалюється науково-методичною радою спеціальності та затверджується завідувачем кафедри.

4.4. Відповідальність за організацію своєчасної розробки програми педагогічної практики та робочої програми педагогічної практики несе гарант освітньо-наукової програми.

4.5. Кафедри Університету можуть розробляти інші методичні матеріали, які сприятимуть підвищенню якості проведення практики Аспірантам. Вони носитимуть рекомендаційний характер і не можуть створювати додаткові зобов'язання Аспірантам.

## **5. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

5.1. Педагогічна практика Аспірантів включає навчально-методичну роботу та викладацьку діяльність (відвідування навчальних занять науково-педагогічних працівників Університету та їх аналіз, підготовку і самостійне проведення навчальних занять (семінарів, практичних, лабораторних тощо).

5.2. Загальне керівництво та контроль за проведенням педагогічної практики покладається на завідувача кафедри, за якою закріплений Аспірант.

5.3. Безпосереднє керівництво практикою Аспіранта здійснює керівник педагогічної практики, який є його науковим керівником.

Завідувач кафедри, за якою закріплений Аспірант, може ініціювати призначення іншого керівника педагогічної практики, за погодженням із науковим керівником Аспіранта. Відповідне рішення кафедри оформляється витягом з протоколу засідання кафедри, за якою закріплений Аспірант, й надається до відділу аспірантури і докторантури не пізніше ніж за один місяць до початку проведення педагогічної практики.

Керівник педагогічної практики Аспіранта зобов'язаний:

- проводити інструктаж щодо порядку проходження педагогічної практики;
- формувати, спільно з Аспірантом, план проходження педагогічної практики відповідно до цього Положення та з урахуванням інтересів аспіранта;
- відслідковувати своєчасне прибуття Аспіранта для проходження педагогічної практики;
- забезпечити безпечні умови для проходження практики та провести обов'язковий інструктаж з охорони праці Аспіранту;
- забезпечити планування, організацію та облік результатів педагогічної практики;
- добирати тематику занять та навчальні групи для проходження педагогічної практики;
- надати Аспірантові методичну допомогу щодо розроблення навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни;
- надавати консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для формування звіту з педагогічної практики;
- здійснювати контроль за виконанням програми педагогічної практики;
- інформувати Аспіранта про порядок подання та захисту звіту з педагогічної практики;
- підготувати відгук про проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії (додаток А).

5.4. Порядок проведення педагогічної практики регламентується робочою програмою педагогічної практики для Аспірантів відповідної освітньо-наукової програми.

Робоча програма педагогічної практики доводиться до відома Аспіранта керівником педагогічної практики, перед початком практики, та є основою для формування ним індивідуального плану проходження педагогічної практики (додаток Б) та звіту з педагогічної практики (додаток В).

Індивідуальний план проходження педагогічної практики погоджується керівником педагогічної практики та затверджується завідувачем кафедри, за якою закріплений Аспірант.

Звіт з педагогічної практики заслуховується та затверджується на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми.

5.5. Педагогічна практика передбачає проходження чотирьох етапів: підготовчий, початковий, основний та заключний.

На підготовчому етапі практики Аспірант:

- ознайомлюється з робочою програмою педагогічної практики;
- з'ясовує мету та завдання практики;

- складає індивідуальний план проходження педагогічної практики.

На початковому етапі практики Аспірант:

- ознайомлюється з нормативно-правовою базою, що регламентує організацію освітнього процесу, в Університеті й організаційною, навчально-методичною та науковою роботою кафедри;
- відвідує навчальні заняття керівника педагогічної практики та інших науково-педагогічних працівників;
- отримує від керівника педагогічної практики рекомендований перелік навчальних дисциплін та академічних груп для проведення навчальних занять;
- розробляє методичні матеріали для проведення навчальних занять;
- тощо.

На основному етапі практики Аспірант:

- проводить на належному методичному рівні заняття зі здобувачами першого (бакалаврського) та/ або другого (магістерського) рівнів вищої освіти;
- здійснює перевірку письмових робіт;
- проводить консультації здобувачам вищої освіти бакалаврського та магістерського рівнів;
- приймає участь у засіданнях кафедри, долучається до обговорення організаційних та методичних питань освітнього процесу.

На заключному етапі Аспірант:

- готує звіт з педагогічної практики;
- подає звіт керівнику педагогічної практики для перевірки та попереднього оцінювання;
- звітує про результати практики на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми.

5.6. Після проходження педагогічної практики Аспірант подає на перевірку керівнику педагогічної практики індивідуальний план проходження педагогічної практики, звіт з педагогічної практики та інші документи, які підтверджують проведену Аспірантом викладацьку діяльність.

5.7. До захисту педагогічної практики допускаються Аспіранти, які у повному обсязі виконали індивідуальний план проходження педагогічної практики та надали пакет документів, передбачених п.5.6. цього Положення.

Аспіранти, які не виконали індивідуальний план проходження педагогічної практики, до її захисту не допускаються.

5.8. Захист результатів педагогічної практики та затвердження звіту з педагогічної практики Аспіранта, здійснюється на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми, куди запрошуються всі Аспіранти та їх керівники з педагогічної практики. За результатами захисту звіту з практики керівником педагогічної практики виставляється диференційована оцінка в екзаменаційну відомість та індивідуальний план Аспіранта. Оцінюється за 100-бальною, 4-бальною шкалою Університету та за шкалою ЄКТС.

До звітних документів кафедра надає Аспіранту витяг із протоколу засідання кафедри про результати проходження ним педагогічної практики та затвердження звіту з педагогічної практики.



5.9. Аспірант, який працює на посаді асистента, викладача кафедри, під час навчання в аспірантурі, та має достатній досвід з навчально-методичної роботи звільняється від проходження педагогічної практики. Проте, він зобов'язаний підготувати та подати звіт з педагогічної практики науковому керівнику для перевірки та попереднього оцінювання й звітується на засіданні кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми.

5.10. Права й обов'язки Аспіранта під час проходження педагогічної практики:

- з питань щодо проходження педагогічної практики, звертатись до керівника педагогічної практики, завідувача кафедри, вносити пропозиції із удосконалення організації педагогічної практики;

- відвідувати заняття провідних фахівців Університету з метою вивчення методики викладання та інноваційних підходів до викладання;

- виконувати завдання, передбачені програмою педагогічної практики;

- підпорядковуватися Правилам внутрішнього розпорядку університету, Положенням, Кодексу академічної доброчесності тощо. У разі невиконання вимог Аспірант може бути відсторонений від проходження педагогічної практики;

- протягом 5 робочих днів після закінчення педагогічної практики надати звітну документацію на кафедру, за якою закріплений Аспірант;

- відзвітувати про результати педагогічної практики.

## **6. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ**

6.1. Протягом 5 робочих днів від моменту захисту звіту з педагогічної практики Аспірант подає до відділу аспірантури і докторантури наступні звітні документи:

- звіт з педагогічної практики, підписаний Аспірантом, керівником педагогічної практики та гарантом освітньо-наукової програми, індивідуальний план проходження педагогічної практики;

- відгук керівника педагогічної практики (наукового керівника) про проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії;

- витяг із протоколу засідання кафедри, яка відповідає за реалізацію освітньо-наукової програми, про результати проходження педагогічної практики та затвердження звіту з педагогічної практики.

6.3. Зазначена звітна документація зберігається в особовій справі Аспіранта.

**Відгук**  
керівника педагогічної практики (наукового керівника) про проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії

\_\_\_\_\_ (прізвище, ім'я, по батькові)

на кафедрі \_\_\_\_\_

(найменування кафедри, за якою закріплений аспірант)

У період проходження педагогічної практики здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

ВИСНОВОК: Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії (П.І.П.) виконав (не виконав) програму педагогічної практики в повному обсязі та заслуговує на оцінку \_\_\_\_\_ (за 100-бальною, 4-бальною шкалою Університету та за шкалою ЄКТС).

\_\_\_\_\_ 20 \_\_\_\_ р.

Керівник  
педагогічної практики

\_\_\_\_\_ (підпис)

\_\_\_\_\_ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Завідувач кафедри

\_\_\_\_\_ (підпис)

\_\_\_\_\_ (Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)



## ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЗВІТ**  
**з педагогічної практики**  
 здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії

\_\_\_\_\_ (прізвище, ім'я, по батькові)

освітньо-наукова програма \_\_\_\_\_

(найменування ОНП)

спеціальність \_\_\_\_\_

(код та найменування спеціальності)

галузь знань \_\_\_\_\_

(шифр та найменування галузі знань)

форма навчання \_\_\_\_\_

(денна, заочна)

кафедра \_\_\_\_\_

(найменування кафедри, за якою закріплений аспірант)

період проходження практики: з \_\_\_\_\_

по \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Керівник педагогічної практики \_\_\_\_\_

(підпис)

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Дата проведення захисту звіту \_\_\_\_\_

Оцінка за результатами захисту звіту \_\_\_\_\_

Гарант ОНП \_\_\_\_\_

(підпис)

(Власне ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

### Орієнтовна структура звіту з педагогічної практики

1. Ознайомлення з організацією освітнього процесу у закладі вищої освіти

---



---

2. Ознайомлення з планом роботи кафедри та документацією

---

3. Вивчення досвіду проведення занять науково-педагогічними працівниками у закладі вищої освіти під час відвідування аудиторних занять з навчальних дисциплін

#### Відвідування аудиторних занять

Науково-педагогічний працівник, який проводив заняття	Дата і час проведення заняття	Шифр групи	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

4. Навчально-методична робота (відповідно до змісту обраних тем, формування лекційного матеріалу, підготовка силабуса, ситуаційних вправ, розрахункових завдань)

---

5. Самостійне проведення занять з навчальної дисципліни (лекцій, семінарів, практичних, лабораторних занять), консультацій та оцінювання здобувачів

#### Проведення аудиторних занять

Дата і час проведення заняття	Шифр групи	Тема заняття, навчальна дисципліна	Вид заняття

Здобувач вищої освіти

ступеня доктора філософії \_\_\_\_\_ (Власне ім'я, ПРИЗВИЩЕ)

(підпис)





